

OBEČNÁ BEZPEČNOST VÝROBKŮ jako základní předpoklad fungujícího trhu

Viktor Vodička

OBEČNÁ BEZPEČNOST VÝROBKŮ

jako základní předpoklad fungujícího trhu

Mgr. Viktor Vodička

OBSAH

Předmluva	2
1. Obecná bezpečnost výrobků	3
2. Nová úprava obecné bezpečnosti výrobků a její specifika	5
2.1 Rozsah a působnost úpravy	6
2.2 Požadavky na bezpečnost	8
2.3 Povinnosti hospodářských subjektů	9
2.4 Systém včasného varování	16
2.5 Právo na informace	17
2.6 Prostředky nápravy	19
3. Závěrem	21
0 autorovi	22

PŘEDMLUVA

Rada kvality České republiky je poradním, iniciačním a koordinačním orgánem vlády České republiky, zaměřeným na podporu rozvoje a uplatňování Národní politiky kvality v České republice, v souladu s politikou podpory kvality Evropské unie.

Rada kvality České republiky za dvacet let svého působení dosáhla řady pozitivních výsledků, které umožnily citlivější vnímání problematiky kvality ve společnosti, přispěla k rozvoji managementu kvality v podnikatelském i veřejném sektoru a založila programy, které přinášejí zvyšování kvality v procesech, u zboží i služeb.

Nedílnou součástí Národní politiky kvality je také ochrana spotřebitele a v rámci ní i průběžné promítání požadavků evropské legislativy do národního prostředí. To se týká i právní úpravy obecné bezpečnosti výrobků, na jejíž výsledné podobě se do značné míry podílelo české předsednictví v Radě Evropské unie. Představení jejích principů v této publikaci poskytuje vítaný přehled nejen pro spotřebitele, ale i pro všechny hospodářské subjekty zapojené do celého dodavatelského a distribučního řetězce bez ohledu na to, zda zboží nabízí v kamenných obchodech nebo online.

Finanční podpora této publikace je proto dalším příkladem působnosti Rady kvality České republiky a Ministerstva průmyslu a obchodu při naplňování Národní politiky kvality.

Ing. Pavel Vinkler, Ph.D.,
1. místopředseda Rady kvality ČR

1. OBECNÁ BEZPEČNOST VÝROBKŮ

Důvěra spotřebitelů je nezbytným předpokladem pro každý trh a jeho rozvoj bez ohledu na jeho velikost, a i když je v praxi ovlivňována celou řadou faktorů, jeden je naprosto základní. A tím je právě obecné zakořenění a rozšířené přesvědčení spotřebitelů, že výrobky (a ve stále větší míře také služby), které si kupují, jsou bezpečné.

Nemusí tomu ale tak vždy být, a důvody pro to jsou v zásadě dva. Tím prvním je selhání trhu a druhým pak skutečnost, že výrobci i další články distribučního řetězce a spotřebitelé nemají stejné informace a ve většině případů nemají ani srovnatelnou úroveň znalostí.

Pokud jde o selhání trhu, je potřeba si z našeho pohledu jako spotřebitelů připustit a uvědomit, že ne pro všechny společnosti je důležité vyrábět výrobky, které jsou pro nás bezpečné, aby neohrozily svoji pověst a neztratily naši důvěru, ale že na trhu existují i firmy (a není jich zrovna málo), jejichž cílem je podle klasického ekonomického uvažování sice maximalizace zisku, a tedy vyrábět daný výrobek za nejlepší cenu, ale které přitom bohužel mají tendenci obětovat kvalitu a bezpečnost výrobku tím, že zvolí jeho levnější součásti anebo že se podrobí menšímu ověřování bezpečnosti.

A pokud jde o nesouměrnost informací, i zde jsme jako spotřebitelé nuceni připustit a konstatovat, že přesně nevíme, jakým způsobem byl dotčený výrobek vyroben a jaké jsou jeho součásti. Potřebujeme samozřejmě znát kvalitu a bezpečnost výrobku, abychom mohli posoudit jeho hodnotu, ale ověřit si bezpečnost výrobku např. tím, že jej podrobíme řádnému laboratornímu testu, je pro nás nejen ekonomicky neúnosné, ale i předem nemožné.

Ať už je ale důvod pro výskyt nebezpečných výrobků na trhu v podstatě jakýkoli, představuje závažné riziko pro nás i obecný problém. Nejde totiž jen o to, že se při koupi výrobku můžeme rozhodnout špatně a koupit nebezpečný výrobek, protože nemůžeme ověřit jeho bezpečnost a zohlednit ji při svém výběru, a že tedy ani tržní cena nebezpečné-

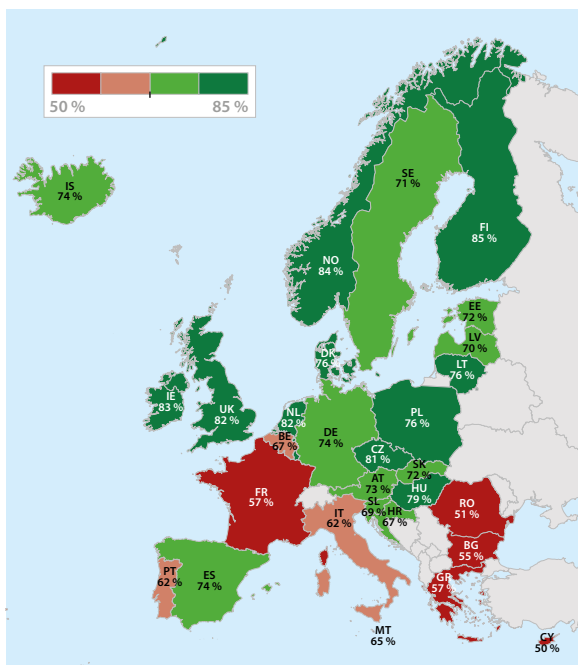
ho výrobku tak pro nás jako spotřebitele neodráží skutečné náklady, ale předně si musíme uvědomit a vycházet z toho, že nebezpečný výrobek může velice lehce ohrozit i naše zdraví (anebo dokonce život), a že tak tedy nebezpečné výrobky představují i značné negativní externality ve smyslu zhoršeného veřejného zdraví a zvýšených výdajů na zdravotnictví.

A takový výsledek trhu není proto pochopitelné (i pokud se nám samotným nic nestane) pro společnost optimální, nehledě k tomu, že podstatnou měrou narušuje i hospodářskou soutěž na trhu samotném, protože subjekty, které na bezpečnost výrobků dbají náležitým způsobem, čelí ve srovnání s hospodářskými subjekty, které na bezpečnost výrobků nedbají anebo ji podceňují, i řádově vyšším nákladům, což není fér a opět vede k tomu, že spotřebitelé nemohou výhod trhu plně užívat a jejich důvěra klesá.

A protože důvěra spotřebitelů je základním motorem spotřeby, a tedy i růstu hospodářství, nemůže obecná bezpečnost výrobků zůstat bez povšimnutí ani státu a regulace, která má zajistit fungující tržní mechanismy a jejich uplatňování napříč všemi hospodářskými odvětvími a sektory.

Nemusíme přitom chodit daleko. Pokud se podíváme, proč Evropská komise a členské státy Evropské unie přistoupily v nedávné době k úpravě a dalšímu rozšíření právních povinností hospodářských subjektů v oblasti obecné bezpečnosti výrobků, zjistíme, že jedním z významných impulzů vedle výsledků prováděných kontrol byla právě klesající důvěra spotřebitelů a tím i ohrožení fungování vnitřního trhu Evropské unie (EU).

Zatímco podíl nebezpečných výrobků zjištěných orgány dozoru nad trhem při kontrolách podle dostupných údajů v roce 2018 vzrostl na 2 až 16 % ze všech kontrolovaných spotřebitelských výrobků, přičemž jeho mediánová hodnota činila 4 % (což není opravdu malé číslo), tak důvěra spotřebitelů v bezpečnost výrobků (jako klíčový faktor důvěry

Zdroj: Consumers' attitudes towards cross-border trade and consumer protection 2018 (Final report)

spotřebitelů) poklesla ve sledovaném období let 2016 až 2018 v rámci celé EU o 7,3 % a v západní Evropě dokonce o 21,6 %.

Na mapě jsou nadprůměrné hodnoty zbarveny světle a tmavě zeleně a podprůměrné hodnoty jsou zbarveny světle a tmavě červeně.

Ve světě přitom existují v principu dvě možnosti, jak regulátoři mohou k úpravě bezpečnosti výrobků přistoupit. V některých právních řádech, jako jsou Spojené státy (USA) nebo Nový Zéland, hrají hlavní roli pravidla o odpovědnosti, která doplňují ustanovení o bezpečnosti výrobků, a klíčovým aspektem těchto systémů je jejich soukromoprávní vymáhání. Systém v USA se rovněž opírá o propracovaný systém sběru údajů o úrazech, a především o odstrašující sankce, které motivují podniky, aby co nejdříve informovaly agenturu pro bezpečnost spotřebních výrobků o nebezpečných výrobcích, za které jsou na trhu odpovědné. V Číně jsou pro mnoho výrobků a skupin výrobků

naopak vyžadována vládní schválení (ať už se jedná o certifikaci, licenci, registraci nebo individuální schválení) ještě dříve, než vůbec mohou být uvedeny na trh. A EU se, pokud jde o minimalizaci ohrožení zdraví a bezpečnosti spotřebitelů a zajištění jejich důvěry, rozhodla (viz i následující kapitola) pro jakýsi smíšený model.

Evropská komise přitom ve svém návrhu z roku 2021 na úpravu režimu obecné bezpečnosti výrobků, který v EU fungoval více než 20 let, vycházela jak z toho, že nebezpečné výrobky na trhu EU ovlivňují nejen spotřebitele, ale i hospodářské subjekty, které hrají podle pravidel, neboť ty, jak jsme si ukázali, trpí nedostatkem rovných podmínek oproti nepoctivým subjektům z EU i mimo ni, tak také pochopitelně i z vyčíslení podstatných škod, které přítomnost nebezpečných výrobků na trhu právě

pro spotřebitele i společnost v EU představuje:

→ Poškození spotřebitelů spojená se zraněními a předčasnými úmrtími v souvislosti s výrobkem

U těchto poškození se jedná o součet škod způsobených nefatálními úrazy souvisejícími s výrobkem a nákladů na předčasné úmrtí, pokud se jedná o spotřební výrobek (např. úraz nástrojem, úskrcení, úraz elektrickým proudem nebo požár apod.), ke kterým došlo mimo pracoviště. Tento údaj přitom zahrnuje náklady na využívání zdravotní péče, ztráty produktivity, ztrátu kvality života, náklady na předčasná úmrtí spojená s úrazy způsobenými spotřebními výrobky, a rozumné a opatrné odhady hovoří o tom, že jen škody vzniklé spotřebitelům a společnostem v EU v důsledku nehod souvisejících se spotřebními výrobky, kterým je možné zabránit nebo předejít (a jichž je zhruba 15 %), představují celkové škody ve výši cca 11,5 miliardy EUR ročně.

→ Poškození spotřebitelů spojená se ztrátou hodnoty nebezpečných výrobků

U těchto poškození se jedná o škody, které spotřebitelům vznikají v důsledku toho, že si koupili nebezpečné výrobky, které by si nekoupili, kdyby věděli, že tyto výrobky nejsou bezpečné (tj. o újmu spotřebitelů spojenou s hodnotou nebezpečných výrobků), a odhady, ze kterých Evropská komise vycházela, hovoří o tom, že tyto finanční škody, které spotřebitelé utrpěli,

a to u výrobků, které právo EU neupravuje, činily jen v roce 2019 cca 19,3 miliardy EUR, přičemž cca 3,9 miliardy EUR z toho připadlo na online prodejní kanály a cca 15,4 miliardy EUR na kamenné obchody.

Na to, jak se instituce EU rozhodly posílit řádné fungování jednotného trhu EU a zvýšit míru ochrany zdraví a bezpečnost spotřebitelů, se podíváme v následující kapitole.

2. NOVÁ ÚPRAVA OBEČNÉ BEZPEČNOSTI VÝROBKŮ A JEJÍ SPECIFIKA

Dne 23. května 2023 byl v Úředním věstníku EU OJ L 135 uveřejněn text nového nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/988 ze dne 10. května 2023 o obecné bezpečnosti výrobků, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1025/2012 a směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/1828 a o zrušení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/95/ES a směrnice Rady 87/357/EHS (dále jen jako „nařízení EU o obecné bezpečnosti výrobků“ nebo „nařízení EU“).

Tato nová úprava od 13. 12. 2024 nahradí stávající úpravu představovanou směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2001/95/ES ze dne 3. prosince 2001 o obecné bezpečnosti výrobků, která byla do českého právního řádu transponována zákonem č. 102/2001 Sb., o obecné bezpečnosti výrobků, a bude tak představovat od tohoto data základní „záchrannou síť“ pro všechny spotřební výrobky kromě potravin a některých dalších výrobků z hlediska jejich bezpečnosti na vnitřním trhu EU a trhu členských zemí s cílem ochránit spotřebitele a jejich zájmy.

K přijetí tohoto nařízení EU přispělo ve druhém pololetí roku 2022 zvýšenou měrou i české představenství v Radě EU, a pokud se podíváme, jaké hlavní oblasti úpravy přináší, tak zjistíme, že toto nařízení především:

- zakotvuje obecnou povinnost uvádět na trh pouze bezpečné výrobky,
- stanoví povinnosti hospodářských subjektů ve vztahu k zajištění bezpečnosti nepotravinářských výrobků podle jejich role v dodavatelském řetězci,
- zahrnuje zajištění bezpečnosti i výrobků napodobujících potraviny a výrobků atraktivních pro děti,
- upravuje proces zpracování norem na podporu jeho implementace,
- narovnává podmínky pro bezpečnost výrobků nabízených a prodávaných jak online, tak offline, a specifikuje zvláštní povinnosti pro bezpečnost výrobků prodávaných online zejména tím, že stanoví zvláštní povinnosti pro poskytovatele online tržišť při zajišťování bezpečnosti výrobků,
- posiluje právní základ pro systém rychlé výměny informací o nebezpečných nepotravinářských výrobcích (Safety Gate) a využívání dalších IT nástrojů,
- sjednocuje v maximální možné míře dozor nad trhem ve výrokové sféře, když v oblasti dozoru nad bezpečností výrobků přejímá relevantní ustanovení nařízení (EU) 2019/1020,

- formálně zřizuje Síť pro bezpečnost spotřebitelů a propojuje ji se Sítí pro shodu výrobků podle nařízení (EU) 2019/1020,
- zakotvuje právo na informace spotřebitelů ze strany příslušných úřadů členských států a hospodářských subjektů,
- přiznává spotřebitelům právo nápravy v případě stažení nebezpečného výrobku z oběhu,
- zpřesňuje požadavky na stahování nebezpečných výrobků z oběhu a také
- výrazně posiluje komunikaci mezi spotřebiteli, hospodářskými subjekty, orgány dozoru v členských zemích a Evropskou komisí.

Český právní řád, stejně jako právní řády ostatních členských zemích EU budou muset být na toto nařízení EU o obecné bezpečnosti výrobků do 13. prosince 2024 adaptovány, ale ještě dříve, než se zaměříme na jeho nejdůležitější specifika z pohledu spotřebitelů, bychom zde rádi zdůraznili několik skutečností, které je dobré si uvědomit.

V první řadě je důležité, že se instituce a členské státy EU ve vzájemné shodě rozhodly v oblasti obecné bezpečnosti výrobků opustit stanovování pravidel prostřednictvím směrnice, jejíž výsledná podoba se může v jednotlivých zemích vždy více či méně lišit, a že tato nová úprava tedy byla přijata ve formě nařízení, které je obecně platné a závazné ve všech zemích EU.

Jak jsme ukázali, nebezpečné výrobky mají velmi negativní důsledky pro spotřebitele a občany, a tím, že tato úprava byla přijata ve formě nařízení, došlo jednoznačně a pro všechny hospodářské subjekty i dostatečně srozumitelným způsobem k potvrzení toho, že právo na bezpečné výrobky mají mít v EU všichni spotřebitelé bez rozdílu včetně těch nejzranitelnějších, jako jsou děti, starší osoby nebo osoby se zdravotními postiženími.

Dále bychom si měli uvědomit, že toto nařízení má horizontální povahu, tzn. že pokud právo EU nestanoví jiná či podrobnější pravidla pro bezpečnost spotřebních výrobků, tak platí a uplatní se toto nařízení. To současně znamená, že jeho prostřednictvím je zaveden i velmi široký legislativní rámec, který vyplňuje mezery a doplňuje ustanovení ve stávajících nebo připravovaných odvětvových harmonizačních předpisech EU a který tak má i do budoucna zajistit vysokou míru ochrany spotřebitele, která by těmito ostatními předpisy jinak zajištěna nebyla nebo ne v takové míře.

A konečně bychom měli mít také na paměti, že to nejsou jen členské státy, kdo by měl mít odpovídající nástroje a opatření k prosazování tohoto nařízení, ale že jsou to i spotřebitelé sami, kdo by měl mít k dispozici dostatečné prostředky k uplatňování svých práv (a práva na bezpečné výrobky zejména).

2.1 ROZSAH A PŮSOBNOST ÚPRAVY

Jak jsme již uvedli, nové nařízení EU o obecné bezpečnosti výrobků v řadě ohledů stávající úpravu doplňuje a zpřesňuje, a to se týká i rozsahu a působnosti této úpravy.

Toto nařízení předně stanoví základní pravidla pro bezpečnost výrobků pro spotřebitele uváděných nebo dodávaných na trh s cílem zlepšit fungování vnitřního trhu a současně zajistit vysokou úroveň ochrany spotřebitelů, a to až na několik výjimek

prakticky pro všechny kategorie výrobků a bez ohledu na jejich původní určení, pokud se dostanou na spotřebitelský trh a pokud by mohly za rozumně předvídatelných podmínek představovat rizika pro zdraví a bezpečnost spotřebitelů.

Pokud jde o výrobky, na které se toto nařízení nepoužije, jde o humánní léčiva a veterinární přípravky, potraviny a krmiva, živé rostliny a živočichy, vedlejší produkty živočišného původu,

přípravky na ochranu rostlin a dále o prostředky používané spotřebiteli k přepravě nebo cestování, pokud jsou provozovány přímo poskytovatelem služby v souvislosti s danou dopravní službou, a nikoli samotnými spotřebiteli, vybraná letadla a starožitnosti, a tedy o výrobky, které mají buď svůj vlastní režim posuzování a sledování bezpečnosti pro spotřebitele nebo pokud se jedná o zcela specifické kategorie spotřebitelských výrobků.

Pokud jde o potraviny, toto nařízení se použije i na všechny výrobky pro spotřebitele, které nejsou sice potravinami, ale které se potravinám podobají a které by mohly být vzhledem ke svému tvaru, vůni, barvě, vzhledu, obalu, označení, objemu, velikosti nebo jiným vlastnostem s potravinami zaměněny, takže spotřebitelé, a zejména pak děti, by mohli takový výrobek např. vložit do úst, cucat a polknout, což by mohlo mimo jiné způsobit v krajním případě i udušení, otravu nebo perforaci či zablokování zažívacího ústrojí anebo podobné fatální následky.

A obdobně se toto nařízení bude moci použít také na nebezpečné výrobky, které obsahují materiály přicházející do styku s potravinami, a tedy např. i na rozšířené jednorázové nádoby nebo i krabičky na oběd pro opakované použití apod.

A toto nařízení se použije i na všechny výrobky, které jsou určeny spotřebitelům nebo je spotřebitelé pravděpodobně budou používat a jsou jim dodávány nebo zpřístupňovány v rámci obchodní činnosti bez ohledu na to, zda jsou nové, použité nebo repasované, a také na výrobky, které jsou na trh uváděny nebo dodávány v souvislosti s poskytováním služeb.

V tomto ohledu je zapotřebí (viz i kapitola Povinnosti hospodářských subjektů) zmínit zejména prodej na dálku včetně prodeje online. Pokud tedy bude výrobek nabízen k prodeji online nebo jinými prostředky na dálku, měl by být (po vstupu nařízení v účinnost) považován za dodávaný na trh EU, pokud je nabídka takového prodeje zaměřena na spotřebitele v EU.

S rozvojem technologií pak souvisí i další oblasti, které by měly do působnosti tohoto nařízení nově spadat. V tomto ohledu se jedná především o aktualizace softwaru a vybrané bezpečnostní aspekty i aplikací umělé inteligence ve výrobcích, jako jsou stroje, osobní automobily nebo výtahy.

V této souvislosti (a ještě než se podíváme na vlastní požadavky na bezpečnost) je však vhodné připomenout, co jsme uvedli v předchozí kapitole, a to že některá ustanovení tohoto nařízení, jako je většina povinností hospodářských subjektů, by se neměla použít na výrobky, na které se vztahují harmonizační právní předpisy EU. Některá jiná ustanovení tohoto nařízení harmonizační právní předpisy EU ale doplňují, a proto by se na uvedené výrobky použít měla. Nařízení EU o obecné bezpečnosti výrobků totiž doplňuje harmonizované právní předpisy dvěma způsoby.

Zprv se v plném rozsahu vztahuje na spotřebitelské výrobky, které nespádají do oblasti působnosti harmonizovaných právních předpisů (jako je např. nábytek, předměty pro péči o děti nebo oblečení). Z druhé se částečně vztahuje i na spotřebitelské výrobky, na které se vztahují harmonizované právní předpisy (např. hračky nebo právě automobily), pokud tyto aspekty bezpečnosti výrobků, na které se nařízení vztahuje, nejsou zahrnuty v harmonizovaných právních předpisech. Donedávna například právní předpisy EU pro automobily neobsahovaly ustanovení o stahování výrobků z trhu, které by tedy jinak podléhalo (pokud by nebylo nově upraveno v harmonizovaných předpisech) tomuto nařízení.

Tato skutečnost je významná jak pro hospodářské subjekty, pokud jde o jejich povinnosti v případě nehod, práva spotřebitelů na informace a prostředky nápravy, tak i pro nový systém včasného varování a dozor na trhem, a určitě by se měla stát předmětem nejen dohledu Evropské komise nad vymáháním tohoto nařízení, ale i metodického postupu ze strany členských zemí.

Příkladem mohou být povinnosti poskytovatelů online tržišť, jakož i stahování dalších výrobků nabízených online z oběhu z důvodu bezpeč-

nosti, pokud harmonizační právní předpisy Unie neobsahují konkrétní ustanovení přijatá se stejným cílem. A obdobně by se ustanovení tohoto nařízení upravující kupř. Safety Gate a jeho fungování měla použít i na výrobky, na které se již harmonizační právní předpisy Unie vztahují, pokud tyto předpisy systém včasného varování neupravují. Pokud jde o dozor nad trhem, dobrým příkladem jsou kupř. hračky (např. postýlka pro panenky) a předměty pro péči o děti (např. dětská postýlka), které si mohou být koncepčně velmi blízké a zaměřené na stejné spotřebitele, ale které jsou zatím regulovány odlišně. Zatímco hračka je harmonizovaný výrobek, dětská postýlka je předmět pro péči o děti, což je neharmonizovaný výrobek, a i orgány dozoru nad trhem tak dnes mají rozdílné pravomoci (například mohou provádět online šetření pod krytou

identitou u postýlky pro panenky, ale ne u dětské postýlky), a i tyto nedostatky by se tak díky přijetí nového nařízení EU o obecné bezpečnosti výrobků měly postupně napravit.

A to samé platí i v případech, pokud harmonizační předpisy (ať už stávající nebo ty nově přijímané) neupravují či by neupravovaly i třeba jen určité druhy rizik pro spotřebitele, ale je potřeba podotknout, že tato rizika se mohou projevovat různými způsoby, ale aby se na ně vztahovalo nařízení EU o obecné bezpečnosti výrobků, musí se vždy týkat zdraví a bezpečnosti spotřebitelů. Jiné druhy bezpečnosti, jako jsou např. materiální škody nebo škody způsobené na životním prostředí, pokud nesouvisejí se zdravím a bezpečností spotřebitelů, tímto nařízením kryty nejsou.

2.2 POŽADAVKY NA BEZPEČNOST

Na základě požadavku na obecnou bezpečnost výrobků stanoveného v tomto nařízení EU by hospodářské subjekty měly být povinny uvádět na trh pouze bezpečné výrobky. Této vysoké úrovně bezpečnosti by mělo být dosaženo především prostřednictvím návrhu a vlastností výrobku, přičemž je nutné přihlížet k zamýšlenému a předvídatelnému použití a podmínkám použití výrobku. Případná zbývající rizika by měla být zmírněna pomocí určitých záruk, jako jsou varování a pokyny.

Bezpečnost výrobku by se přitom měla posuzovat s ohledem na všechna relevantní hlediska výrobku, to znamená nejen s ohledem na jeho vlastnosti, například fyzické, mechanické a chemické, ale i s ohledem na jeho vzhled, vliv na jiné výrobky nebo prezentaci, jakož i s ohledem na zvláštní potřeby kategorií spotřebitelů, kteří budou výrobek pravděpodobně využívat, a to zejména děti, starších osob a osob se zdravotním postižením. Zmíněná rizika pak mohou zahrnovat také např. riziko pro životní prostředí anebo jiná rizika, ale jen v míře, v níž ohrožují zdraví a bezpečnost spotřebitelů.

A toto nařízení pak bere v potaz i nové technologie, které by mohly představovat nová rizika pro zdraví a bezpečnost spotřebitelů nebo měnit způsob, jakým by se mohla stávající rizika projevit, jako je například externí zásah, který vede k tzv. napadení (hackingu) výrobku nebo ke změně jeho vlastností, a vyžaduje-li to povaha výrobku, je sem možné zahrnout i funkce výrobku týkající se vývoje, učení a predikce (tj. i aplikace založené na umělé inteligenci).

Tento problém se týká všech spotřebitelů, kteří si kupují nové technologické produkty, ale způsobuje zvláštní potíže předně zranitelným spotřebitelům, kteří nejsou obeznámeni s novými a rychle se rozvíjejícími technologiemi, a to zejména starším lidem a malým dětem.

Nové technologie mohou totiž například podstatně změnit původní výrobek, například prostřednictvím aktualizací softwaru, jenž by měl být proto podle tohoto nařízení také předmětem posouzení rizik, a to pokud by tato podstatná změna měla mít dopad na jeho bezpečnost.

Předmětem posouzení rizik podle tohoto nařízení by měla být i zdravotní rizika představovaná digitálně propojenými výrobky, včetně rizika pro duševní zdraví, a to opět jsou-li nabízeny zranitelným spotřebitelům a zvláště dětem. I předměty, které jsou připojeny k jiným, nebo předměty, které nejsou vestavěny a ovlivňují způsob, jakým jiný předmět funguje, totiž mohou z hlediska bezpečnosti výrobku představovat závažné potenciální riziko. Tomuto aspektu by proto měla být věnována řádná pozornost a vzájemné vztahy předmětu s externími předměty by neměly ohrozit jeho bezpečnost.

Typickým příkladem, kdy se výrobek stává nebezpečným, je také situace, kdy nemá minimální úroveň kybernetické bezpečnosti a je tak otevřen hackerským útokům ze strany možných zškodníků. A názorně je to vidět např. u autorádia ve vozidle, které by díky mezerám v zabezpečení softwaru umožňovalo třetím stranám neoprávněný přístup k propojeným řídicím systémům ve vozidle, protože pokud by tyto mezery v zabezpečení softwaru třetí strana zneužila ke škodlivým účelům, mohlo by dojít i k dopravní nehodě. Jiným příkladem neoprávněného přístupu třetí strany a nedostatečné

minimální úrovně zabezpečení výrobku mohou být i některé chytré hodinky pro děti, jejichž jednou ze zamýšlených funkcí je zajistit bezpečnost dětí prostřednictvím lokalizace. Takový výrobek nezpůsobí přímou újmu dítěti, které jej nosí, ale může prostřednictvím neoprávněného přístupu k údajům o tom, kde se pohybuje, ohrozit jeho bezpečnost, protože ani rodič jako spotřebitel by neočekával, že tato funkce by mohla ovlivnit bezpečnost dítěte tím, že by je mohl sledovat a/nebo kontaktovat kdokoli.

A konečně, bezpečnost všech výrobků by pak měla být posuzována vždy současně i s ohledem na to, že výrobky musí být bezpečné po celou dobu své životnosti, a je vhodné rovněž uvést, že za účelem usnadnění účinného uplatňování požadavku na obecnou bezpečnost stanoveného tímto nařízením by měly být využívány i technické normy, a to jak normy evropské, na něž již byly zveřejněny odkazy v souladu se směrnicí 2001/95/ES, tak i normy nové, které budou předpoklad souladu výrobků s požadavkem na obecnou bezpečnost stanoveným v tomto nařízení zajišťovat.

2.3 POVINNOSTI HOSPODÁŘSKÝCH SUBJEKTŮ

Aby byla zajištěna vysoká úroveň ochrany zdraví a bezpečnosti spotřebitelů i efektivní fungování vnitřního trhu, hospodářské subjekty by měly podle své role v dodavatelském a distribučním řetězci mít přiměřené povinnosti týkající se bezpečnosti výrobků.

Všechny hospodářské subjekty zapojené do tohoto řetězce by proto měly přijmout vhodná opatření k tomu, aby na trh uváděly pouze výrobky, které jsou bezpečné a v souladu s tímto nařízením. K těmto opatřením a povinnostem mimo jiné patří

→ pro výrobce:

- zajistit, aby jím uváděné výrobky na trh byly navrženy a vyrobeny v souladu požadavkem na obecnou bezpečnost výrobků a aby používal postupy, díky nimž jím sériově vyráběné

výrobky v souladu s tímto požadavkem na trhu i zůstanou,

- provést před uvedením výrobků na trh interní analýzu rizik a vypracovat technickou dokumentaci obsahující alespoň obecný popis výrobku a jeho základní vlastnosti důležité pro posouzení bezpečnosti, a je-li to s ohledem na možná rizika spojená s výrobkem vhodné, tak i analýzu zahrnující výsledky zpráv o provedených zkouškách a dokumentaci uvádějící i evropské nebo jiné normy a prvky či jejich části, které se použijí za účelem splnění požadavku na obecnou bezpečnost výrobků, s tím, že toto dokumentace musí být aktuální a po dobu deseti let poté, co byl výrobek uveden na trh, i k dispozici na vyžádání orgánů dozoru nad trhem,

- zajistit, aby byl na jeho výrobcích uveden typ, série nebo sériové číslo nebo jakýkoli jiný prvek umožňující identifikaci výrobku, který je pro spotřebitele snadno viditelný a čitelný, nebo v případech, kdy to velikost nebo povaha výrobku neumožňuje, aby byla požadovaná informace uvedena na obalu nebo v dokumentu přiloženém k výrobku,
- uvést na výrobku i své jméno, svůj zapsaný obchodní název nebo zapsanou ochrannou známku, svou poštovní a elektronickou adresu, a pokud se liší, poštovní nebo elektronickou adresu jednotného kontaktního místa, na nichž jej lze kontaktovat, a není-li to možné, tak uvést tyto informace na obalu nebo v dokumentu přiloženém k výrobku,
- zajistit, aby byl k jeho výrobku přiložen jasný návod a bezpečnostní informace v jazyce snadno srozumitelném spotřebitelům, který určí členský stát, v němž je výrobek na trh dodáván, přičemž tento požadavek se nepoužije jen v případě, kdy výrobek může být používán bezpečně a podle určení výrobce i bez takových pokynů a bezpečnostních informací a
- pokud se výrobce na základě informací, které má k dispozici, domnívá nebo má důvod se domnívat, že výrobek, který uvedl na trh, je nebezpečný, je povinen neprodleně
  - přijmout nápravná opatření nezbytná k účinnému uvedení výrobku do souladu s tímto nařízením (včetně jeho stažení z oběhu),
  - informovat o tom spotřebitele a orgány dozoru nad trhem v členských státech, v nichž byl výrobek dodán na trh, a dále také
- zajistit, aby ostatní hospodářské subjekty, odpovědné osoby a poskytovatelé online tržišť v dotčeném dodavatelském řetězci byli včas informováni o veškerých bezpečnostních problémech, které výrobce zjistil,
- veřejně zpřístupnit komunikační prostředky, jako jsou telefonní číslo, elektronická adresa nebo vyhrazená část jeho internetových stránek, zohlednit při tom i potřeby přístupnosti

pro osoby se zdravotním postižením, a umožnit tak spotřebitelům podávat stížnosti a informovat výrobce o nehodách nebo bezpečnostních problémech, se kterými se u výrobku setkali a

- prošetřit všechny podané stížnosti a obdržené informace týkající se nehod souvisejících s bezpečností výrobku, který dodal na trh a který stěžovatelé označili za nebezpečný, a vést i interní rejstřík těchto stížností, případů stažení výrobků z oběhu a nápravných opatření, která byla přijata za účelem uvedení výrobku do souladu s požadavkem na bezpečnost stanoveným tímto nařízením.

→ pro zplnomocněné zástupce:

- výrobce může písemným pověřením jmenovat zplnomocněného zástupce, který plní úkoly stanovené v tomto pověření, které musí zplnomocněnému zástupci umožňovat, aby vykonával minimálně tyto úkoly:
  - poskytovat orgánu dozoru nad trhem na základě odůvodněné žádosti všechny informace a dokumentaci nezbytné k prokázání bezpečnosti výrobku, a to v úředním jazyce, kterému tento orgán může rozumět,
  - pokud se domnívá nebo má důvod se domnívat, že je určitý výrobek nebezpečný, informovat o tom výrobce a
  - informovat příslušné vnitrostátní orgány také o veškerých opatřeních přijatých k vyloučení rizik představovaných výrobky, na něž se vztahuje jeho pověření, a spolupracovat s nimi na jejich naplňování.

→ pro dovozce:

- zajistit ještě před uvedením výrobku na trh, aby byl výrobek v souladu s požadavkem na obecnou bezpečnost stanoveným tímto nařízením a aby výrobce
  - provedl příslušnou analýzu rizik a vypracoval odpovídající technickou dokumentaci,
  - uvedl na výrobku jeho typ, sérii nebo sériové číslo nebo jakýkoli jiný prvek umožňující pro

spotřebitele snadno viditelnou a čitelnou identifikaci výrobku a

- uvedl na výrobku i své jméno, svůj zapsaný obchodní název nebo zapsanou ochrannou známku, svou poštovní a elektronickou adresu nebo poštovní či elektronickou adresu jednotného kontaktního místa, a dále
    - neuvést výrobek na trh, pokud se dovozce na základě informací, které má k dispozici, domnívá nebo má důvod se domnívat, že výrobek není v souladu s požadavkem na obecnou bezpečnost stanoveným tímto nařízením, dokud s ním nebude uveden do souladu a informovat o tom výrobce i orgány dozoru nad trhem,
    - uvést na výrobku i své jméno, svůj zapsaný obchodní název nebo zapsanou ochrannou známku, svou poštovní a elektronickou adresu nebo adresy jednotného kontaktního místa a zajistit, aby informace uvedené na štítku poskytnutém výrobcem nezakrývaly žádný další štítek,
    - zajistit, aby byly v jazyce snadno srozumitelném spotřebitelům k výrobku přiloženy jasné pokyny a bezpečnostní informace,
    - zajistit, aby v době, kdy za výrobek nese odpovědnost, skladovací a přepravní podmínky neohrožovaly jeho soulad s požadavkem na obecnou bezpečnost stanoveným tímto nařízením,
    - uchovávat kopii technické dokumentace, spolupracovat s orgány dozoru nad trhem a výrobcem, aby mohli zajistit bezpečnost výrobku, a
    - pokud se na základě informací, které má k dispozici, domnívá nebo má důvod se domnívat, že výrobek, který uvedl na trh, je nebezpečný, neprodlené
      - o tom také informovat výrobce,
      - zajistit, aby byla přijata nápravná opatření nezbytná k účinnému uvedení výrobku do souladu s požadavkem na obecnou bezpečnost, včetně jeho stažení z oběhu, a pokud taková opatření přijata nebyla, tak je neprodlené přijmout, a
  - informovat o tom orgány dozoru nad trhem v členských státech, v nichž byl výrobek dodán na trh, a zajistit, aby o tom byli neprodlené informováni i spotřebitelé, a dále také
    - ověřit, zda byly spotřebitelům veřejně zpřístupněny komunikační prostředky, které jim umožní podávat stížnosti a oznamovat nehody nebo bezpečnostní problémy, se kterými se u výrobku setkali, a pokud tyto prostředky k dispozici nejsou, tak je i s přihlédnutím k potřebám jejich přístupnosti pro osoby se zdravotním postižením poskytnout,
    - prošetřit podané stížnosti a obdržené informace týkající se nehod souvisejících s bezpečností výrobků, jež dodal na trh a jež stěžovatel označil za nebezpečné, a tyto stížnosti, případy stažení výrobků z oběhu a nápravná opatření zaevidovat v rejstříku výrobce nebo ve svém vlastním interním rejstříku, a
    - průběžně a včas informovat také výrobce a distributory a v relevantních případech i poskytovatele služeb kompletního vyřízení objednávek či online tržišť o provedeném prošetření stížností a jeho výsledcích.
- **pro distributory:**
- před dodáním výrobku na trh ověřit, že na něm jsou uvedeny typ, série nebo sériové číslo nebo jakýkoli jiný prvek umožňující identifikaci výrobku, že na něm jsou uvedeny jméno, zapsaný obchodní název nebo zapsaná ochranná známka a dané kontaktní údaje výrobce nebo dovozce a že jsou k němu ze strany výrobce nebo dovozce přiloženy i jasný návod a bezpečnostní informace,
  - zajistit, aby v době, kdy nese za výrobek odpovědnost, skladovací a přepravní podmínky neohrožovaly jeho soulad s požadavkem na obecnou bezpečnost stanoveným tímto nařízením, a
  - pokud se na základě informací, které má k dispozici, domnívá nebo má důvod se domnívat, že výrobek není s tímto požadavkem v souladu, tak

ho nedodat na trh, dokud s ním nebude uveden do souladu, anebo že je nebezpečný, tak

- o tom neprodleně informovat výrobce nebo v příslušných případech dovozce,
- zajistit, aby byla přijata nápravná opatření nezbytná k účinnému uvedení dotčeného výrobku do souladu s požadavky tohoto nařízení, včetně jeho stažení z oběhu, a
- zajistit, aby o tom byly neprodleně informovány i orgány dozoru nad trhem v členských státech, v nichž byl výrobek na trh dodán, a to včetně informací, které má k dispozici, o riziku pro zdraví a bezpečnost spotřebitelů, o počtu takto dotčených výrobků a již přijatých nápravných opatřeních.

Pro účely posouzení souladu výrobku s požadavkem na obecnou bezpečnost podle tohoto nařízení se pak má za výrobce považovat každá fyzická nebo právnická osoba, která uvádí výrobek na trh pod svým jménem nebo ochrannou známkou, a povinnosti výrobce se mají vztahovat i na každou fyzickou nebo právnickou osobu, která provede podstatnou změnu výrobku ať už se jedná o část výrobku, která je touto změnou dotčena, nebo o celý výrobek, pokud má tato změna dopad na jeho bezpečnost.

Po této osobě, která podstatnou změnu provede, by se ale nemělo (aby nedošlo ke zbytečnému a neúměrnému zatížení) požadovat opakované provedení zkoušek a vypracování nové dokumentace pro ty aspekty výrobku, na něž nemá změna vliv.

Za podstatné změny přitom mohou být považovány i aktualizace softwaru, které mění bezpečnost výrobku a u nichž odpovědnost za bezpečnost přechází z výrobce na subjekt odpovědný za takovou úpravu jako je např. vývojář softwaru apod. (Pro lepší představu lze uvést například stažení aplikace do zařízení, jejímž cílem je zlepšit účinnost baterie a v důsledku čehož se zvýší nebezpečnost daného zařízení. Naproti tomu by ale na subjekty odpovědné za takovou úpravu odpovědnost neměla přecházet, pokud budou stahovány např. hry, které nezasahují do bezpečnosti zařízení apod.)

Podle tohoto nařízení tak má být jedno, jestli je změna výrobku provedena fyzickými nebo digitálními prostředky, a tato změna se má za podstatnou, pokud má dopad na bezpečnost výrobku a pokud jsou splněna tato kritéria:

- a) výrobek je změněn způsobem, který nebyl předvídan v prvotním posouzení rizik výrobku,
- b) z důvodu změny se změnila povaha nebezpečí, vzniklo nové nebezpečí nebo se zvýšila úroveň rizika a pokud
- c) změnu neprovedli spotřebitelé sami pro svou vlastní potřebu nebo pokud nebyla provedena jejich jménem pro jejich vlastní potřebu.

Všechny výše uvedené hospodářské subjekty jsou také povinny mít zavedeny interní postupy pro bezpečnost výrobků, které jim umožní dodržovat příslušné požadavky tohoto nařízení, a stejně tak jsou povinny spolupracovat s orgány dozoru nad trhem i na dalších opatřeních, která mohou vyloučit nebo zmírnit rizika, která výrobky, jež dodávají na trh, představují, a v odůvodněných případech (zejména pokud to vyplývá z evidence nehod nebo z jiných významných ukazatelů a důkazů) může být pro některé výrobky nebo kategorie či skupiny výrobků zaveden i zvláštní systém jejich sledovatelnosti (jako zejména např. pokud jde o chemické látky v předmětech pro péči o děti apod.).

Mezi nejvýznamnější povinnosti výrobců přitom patří zejména povinnost zajistit, aby jakákoli nehoda způsobená výrobkem uvedeným nebo dodaným na trh byla poté, co se o ní dozví, byla bez zbytečného odkladu oznámena příslušným orgánům členského státu, kde k nehodě došlo, a to prostřednictvím Safety Business Gateway (viz i kapitola Systém včasného varování). Toto oznámení má obsahovat typ a identifikační číslo výrobku, jakož i okolnosti nehody, a výrobce je příslušným orgánům povinen sdělit i veškeré další důležité informace a události související s používáním výrobku, které měly za následek především smrt určité osoby nebo závažné nepříznivé účinky na její zdraví a bezpečnost, ať už trvalé, nebo do-

časné, včetně zranění, jiných tělesných poškození, nemocí a chronických účinků na zdraví.

O nehodě způsobené výrobkem mají povinnost výrobce informovat i dovozci a distributoři. Ten pak příslušné oznámení učiní sám nebo dá dovozci nebo jednomu z distributorů pokyn, aby takové oznámení učinili oni. A splnění této povinnosti je rovněž zajištěno i tehdy, když výrobce výrobku není usazen v EU, protože v takovýchto případech zajistí oznámení odpovědná osoba podle nařízení (EU) 2019/1020 o dozoru nad trhem a souladu výrobků s předpisy, tj. osoba bez jejíž existence v EU nelze výrobky, na které se toto nařízení vztahuje, uvádět na trh.

A nařízení se specificky věnuje i poskytovatelům služeb a jejich povinnostem. To je dáno i tím, že spotřebitelé v EU mnohem častěji nakupují výrobky nabízené prostřednictvím internetového prodeje, a to jak od subjektů usazených v EU, tak i mimo ni. Podíl nákupů od prodejců mimo EU se kupř. zvýšil ze 17 % v roce 2014 na 27 % v roce 2019, přičemž k jednotlivým spotřebitelům do EU přicházelo jen z Číny v roce 2017 cca 150 000 soukromých zásilek denně a celkově pak bylo do EU dováženo zhruba 150 milionů zásilek každý rok.

Do popředí se dostaly také nové obchodní modely a subjekty jako jsou online tržiště hostující prodejce třetích stran, u nichž pravidla bezpečnosti výrobků nebyla dosud nejasná, stejně jako u některých jiných forem prodeje na dálku. Mezi evropskými podniky prodávajícími zboží online jich využívalo kupř. v roce 2019 k oslovení svých zákazníků online tržiště zhruba 40 %.

I proto nařízení EU o obecné bezpečnosti výrobků pro tyto subjekty zavádí nové povinnosti, a to

→ pro hospodářské subjekty v případě prodeje na dálku:

- uvádět v rámci nabídky výrobků jasně a viditelně alespoň tyto údaje:
  - jméno, zapsaný obchodní název nebo zapsanou ochrannou známku výrobce a poštovní a elektronickou adresu, na kterých lze výrob-

ce kontaktovat, a pokud výrobce není usazen v EU, jméno a poštovní a elektronickou adresu odpovědné osoby,

- údaje umožňující identifikaci výrobku, včetně jeho vyobrazení, typu a případných dalších identifikátorů a
- případné varovné nebo bezpečnostní informace, které mají být (v souladu s tímto nařízením nebo příslušnými harmonizačními právními předpisy EU) k výrobku či jeho obalu připojeny nebo uvedeny v průvodním dokumentu k němu, a to v jazyce, který je spotřebitelům snadno srozumitelný a který určí členský stát, v němž je výrobek na trh dodáván.

→ pro poskytovatele online tržišť:

- určit jednotné kontaktní místo, které umožní přímou komunikaci elektronickými prostředky s orgány dozoru nad trhem členských států a pomocí něhož s nimi mohou komunikovat přímo a rychle o otázkách souvisejících bezprostředně s bezpečností výrobků i spotřebitelé,
- zajistit, aby měli zavedeny interní postupy pro bezpečnost výrobků, které jim umožní bez zbytečného odkladu plnit příslušné požadavky podle tohoto nařízení, přičemž tyto postupy musí obchodníkům umožňovat především to, aby poskytovali potřebné informace podle tohoto nařízení, a také autocertifikaci, prostřednictvím které se obchodníci mají zavazovat nabízet pouze výrobky, jež jsou s tímto nařízením v souladu,
- přijmout opatření nezbytná k přijímání a zpracovávání příkazů vydaných orgány dozoru nad trhem a jednat bez zbytečného odkladu a v každém případě do dvou pracovních dnů od obdržení takového příkazu, který může např. vyžadovat, aby poskytovatel online tržiště odstranil ze svého online rozhraní veškerý obsah odkazující na nabídku dotčeného nebezpečného výrobku, aby k němu znemožnil přístup nebo aby u něj zobrazil výslovné varování,
- využívat v rámci systému včasného varování alespoň portál Safety Gate (viz také následující

- kapitola) a pravidelně zohledňovat informace o nebezpečných výrobcích, které prostřednictvím tohoto portálu obdrží,
- navrhnout a uspořádat své online rozhraní způsobem, který obchodníkům umožní poskytovat o každém nabízeném výrobku alespoň stejné informace jako je tomu u prodeje na dálku a který zajistí, že tyto informace budou zobrazeny přímo v nabídce výrobků nebo spotřebitelům jinak snadno přístupné, tj.
    - jméno, zapsaný obchodní název nebo zapsanou ochrannou známku výrobce a poštovní a elektronickou adresu, na kterých lze výrobce kontaktovat, a pokud výrobce není usazen v EU, jméno a poštovní a elektronickou adresu odpovědné osoby,
    - údaje umožňující identifikaci výrobku, včetně jeho vyobrazení, typu a případných dalších identifikátorů a
    - případné varovné nebo bezpečnostní informace, které mají být (v souladu s tímto nařízením nebo příslušnými harmonizačními právními předpisy EU) k výrobku či jeho obalu připojeny nebo uvedeny v průvodním dokumentu k němu, a to v jazyce, který je spotřebitelům snadno srozumitelný a který určí členský stát, v němž je výrobek na trh dodáván,
  - pozastavit (po předchozím upozornění) na přiměřenou dobu poskytování svých služeb obchodníkům, kteří často nabízejí výrobky, které nejsou v souladu s tímto nařízením,
  - spolupracovat s orgány dozoru nad trhem, obchodníky a příslušnými hospodářskými subjekty za účelem snazšího provádění činnosti směřující k vyloučení, nebo pokud to není možné, ke zmírnění rizik, která představuje výrobek, který je nebo byl nabízen online prostřednictvím jejich služeb, a za tím účelem zejména
    - zajistit, aby spotřebitelům poskytovali vhodné a včasné informace, mimo jiné tím, že
      - uvědomí přímo všechny dotčené spotřebitele, kteří si tento výrobek zakoupili, a to v případě stažení výrobku z oběhu z důvodu bezpečnosti, o němž se dozvěděli nebo mohli při řádné péči dozvědět jako např. v případě nároku na náhradu škody apod., nebo v případě, že je nutné předat spotřebitelům určité informace, aby bylo zajištěno bezpečné používání výrobku (viz i „bezpečnostní varování“ dále), a že
      - uveřejní informace o stažení výrobku z oběhu i pro všechny další (potencionální) spotřebitele, kteří si ho ještě nezakoupili,
    - informovat příslušný hospodářský subjekt o rozhodnutí odstranit obsah odkazující na nabídku nebezpečného výrobku nebo k němu znemožnit přístup,
    - spolupracovat s orgány dozoru nad trhem a příslušnými hospodářskými subjekty s cílem zajistit účinné stažení výrobků z oběhu a nevytvářet překážky pro stahování výrobků z oběhu,
    - informovat neprodleně orgány dozoru nad trhem v členských státech, v nichž byl daný výrobek dodán na trh, o nebezpečných výrobcích, které byly nabízeny na jejich online rozhraních a o nichž se dozvěděli a poskytnout jim dostupné podrobné informace o riziku pro zdraví a bezpečnost spotřebitelů, stejně jako o množství výrobků, které je v jednotlivých členských státech stále na trhu v oběhu, a nápravných opatřeních, která byla přijata,
    - spolupracovat s orgány dozoru nad trhem a příslušnými hospodářskými subjekty v případě, že jim byly oznámeny nehody, mimo jiné tím, že
      - obdržené informace o nehodách nebo bezpečnostních problémech neprodleně předají příslušným obchodníkům a hospodářským subjektům, pokud se dozví, že tito obchodníci daný výrobek nabízeli prostřednictvím jejich rozhraní a že

- bez zbytečného odkladu oznámí každou nehodu, o níž byli informováni a která měla za následek vážné ohrožení nebo skutečné poškození zdraví spotřebitele nebo ohrožení jeho bezpečnosti způsobené výrobkem, který byl zpřístupněn na jejich online tržišti, a informují o tom i výrobce, a
- umožňovat orgánům dozoru nad trhem přístup ke svým rozhraním pro automatickou extrakci dat ze svých online rozhraní (data scraping), a pokud pro tyto nástroje zavedou technické překážky, umožnit jim extrakci těchto údajů na základě identifikačních parametrů, které jim orgány dozoru nad trhem poskytnou, a spolupracovat s nimi v nejvyšší možné míře při určování nebezpečných výrobků a identifikaci dodavatelského řetězce nebezpečných výrobků tím, že vyhoví takovým žádostem o údaje, nejsou-li relevantní informace veřejně dostupné.

Tyto jejich nové povinnosti jsou odůvodněny tím, že poskytovatelé online tržišť a dalších forem prodeje na dálku hrají pro obchodníky v dodavatelském řetězci klíčovou roli, ale neměly by bránit tomu, aby tentýž subjekt, který poskytuje za účelem prodeje určitého výrobku např. služby online tržiště a současně v dodavatelském řetězci jedná i jako jiný hospodářský subjekt, byl považován také za tento příslušný hospodářský subjekt. Pokud tedy například poskytovatel online tržiště určitý výrobek rovněž distribuuje, bude v souvislosti s prodejem distribuovaného výrobku považován podle tohoto nařízení EU i za distributora. A podobně, pokud by dotčený subjekt prodával kupř. své vlastní značkové výrobky a jednal jako výrobce, bude muset splňovat povinnosti a požadavky platné i pro výrobce.

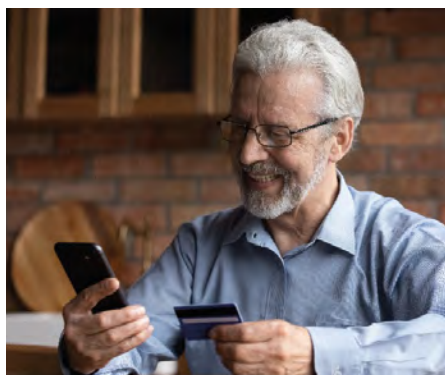
Tím je zajištěno, že spotřebitelé by měli být před nebezpečnými výrobky chráněni stejným způsobem v offline i online prodejních kanálech, a ještě než se (v následující kapitole) zaměříme blíže na systém včasného varování, bychom zde chtěli

upozornit na tzv. závazek v oblasti bezpečnosti výrobků (Product Safety Pledge +).

Ne všechny požadavky na bezpečnost výrobků jsou totiž závazné, a zejména v oblasti online prodeje je zapotřebí vyzdvihnout, že řada poskytovatelů se k nim (v březnu 2023 jich bylo celkem 11) dobrovolně zavázala. Mezi tyto požadavky z celkem 20 oblastí, které se signatáři zavázali od 1. prosince 2023 tímto způsobem dobrovolně dodržovat, patří například i posílený mechanismus pro oznamování a stahování nebezpečných výrobků z trhu, transparentnost rozhraní, pokud jde o bezpečnost zde nabízeného zboží, nebo vzdělávání obchodníků.

Více informací k této iniciativě, která nachází i široký mezinárodní ohlas, je možné získat také na webových stránkách Ministerstva průmyslu a obchodu ČR¹, a je zřejmé, že jejím cílem je posílit nejen ochranu spotřebitelů tím, že se zabrání škodám na jejich životě a zdraví, ale že má zajistit i spravedlivou hospodářskou soutěž, a proto bychom i my rádi vybědli další poskytovatele online tržišť, aby tyto dobrovolné závazky přijímali a předcházeli tak především opětovnému nabízení výrobků, které již byly či budou pro svoji nebezpečnost a narušování soutěže z trhu staženy.

Jde totiž o to, aby i k těmto online kanálům a formám prodeje spotřebitelé v EU neztráceli důvěru, které se zatím ve světě i v Evropě stále těší.

1 www.mpo.cz/assets/cz/ochrana-spotrebitele/eu-a-spotrebitel/2023/5/Product-Safety-Pledge-2023_new_1.pdf

2.4 SYSTÉM VČASNÉHO VAROVÁNÍ

Jak již vyplývá z předchozích odkazů, jedním z klíčových prvků pro zajištění bezpečnosti výrobků je i výměna informací mezi dotčenými subjekty a systém včasného varování, pokud se na trhu objeví nebezpečné výrobky nebo pokud o tom existují důkazy či závažné pochybnosti.

Tento systém a jeho zakotvení v nařízení EU přitom vychází z toho, že by měla existovat účinná, rychlá a přesná výměna informací o nebezpečných výrobcích, aby se zajistilo, že v souvislosti s nimi budou přijata i vhodná opatření, a tím budou chráněny i zdraví a bezpečnost spotřebitelů. A významným důvodem pro jeho existenci je i to, že by tato nová legislativa měla být uplatňována (a tedy i případně v budoucnu doplněna nebo upravena) na základě konkrétních výstupních ukazatelů, které by umožnily účinnost právních předpisů EU v oblasti bezpečnosti výrobků měřit a vyhodnocovat.

Již stávající systém výměny informací a včasného varování, který funguje podle směrnice 2001/95/ES (Rapid Alert System for Non-Food Products – RAPEX) ukázal, že se počet oznámení o nebezpečných výrobcích ze strany orgánů dozoru nad trhem v letech 2005 až 2010 zvýšil z přibližně 540 na 2 000 oznámení ročně a poté kolísal mezi 1 550 a 2 100 oznámeními ročně a že od roku 2011 (kdy Evropská komise začala v tomto ohledu údaje shromažďovat) neustále roste i počet následných opatření.

I proto se instituce EU v rámci nového nařízení dohodly, že tento systém bude modernizován s cílem, aby umožnil přijímat účinnější nápravná opatření týkající se výrobků, jež z hlediska bezpečnosti představují riziko přesahující území jednoho členského státu, a že pro větší srozumitelnost i dosah vůči spotřebitelům bude stávající zkrácený název „RAPEX“ změněn na „Safety Gate“.

Tento modernizovaný systém přitom dnes obsahuje celkem 3 prvky:

→systém včasného varování Safety Gate,

což je systém včasného varování pro nebezpečné nepotravinářské výrobky, jehož prostřednictvím

si vnitrostátní orgány a Komise mohou vyměňovat informace o těchto výrobcích, a tedy interní systém, který jim má umožnit i výměnu informací o opatřeních týkajících se nebezpečných výrobků a který tak bude obsahovat i důvěrné informace,

→portál Safety Gate,

což je internetový portál, který bude informovat veřejnost o nebezpečných výrobcích a který jí umožní podávat i stížnosti, a

→Safety Business Gateway,

což je nový internetový portál Evropské komise, jehož prostřednictvím budou podniky plnit své povinnosti a informovat orgány dozoru nad trhem v členských státech a také spotřebitele o nebezpečných výrobcích a nehodách.

Každý členský stát by přitom měl v systému včasného varování Safety Gate oznamovat všechna povinná i možná dobrovolná nápravná opatření, která zamezují případnému uvedení výrobku na trh, omezují toto uvedení nebo je podrobují zvláštním podmínkám z důvodu vážného rizika pro zdraví a bezpečnost spotřebitelů nebo v případě výrobků, na které se vztahuje nařízení (EU) 2019/1020, rovněž pro další relevantní veřejné zájmy konečných uživatelů, a to vždy nejpozději do čtyř pracovních dnů od přijetí těchto opatření s tím, že bez zbytečného odkladu oznámí prostřednictvím tohoto systému včasného varování i každou aktualizaci, změnu nebo zrušení těchto opatření.

To má umožnit i ostatním členským státům naplnit jejich povinnost, aby i ony (pokud takové oznámení obdrží) nejpozději do čtyř pracovních dnů oznámily prostřednictvím systému včasného varování nápravná opatření nebo jiná opatření následně přijatá ve vztahu k týmž výrobkům, stejně jako veškeré další relevantní informace o těchto výrobcích (včetně výsledků provedených zkoušek, analýz apod.).

A takový postup může iniciovat i Evropská komise, pokud oznámení o výrobcích, které by mohly pravděpodobně představovat vážné riziko pro spotřebitele a jejich bezpečnost, nepodají členské státy a pokud takové výrobky Komise určí např. na základě informací obdržných od spotřebitelů nebo spotřebitelských organizací.

Členské státy a Komise by měly dbát také na to, aby v systému včasného varování Safety Gate byly obsaženy skutečně všechny informace o nápravných opatřeních přijatých vůči výrobkům představujícím vážné riziko pro bezpečnost spotřebitelů, aby byly k dispozici v jazyce srozumitelném pro spotřebitele a aby byly formulovány jasně a srozumitelně, protože právě výňatky z těchto oznámení členských států nebo případně Evropské komise by měly být prostřednictvím relevantních informací zpřístupněny veřejnosti v podobě portálu Safety Gate.

Evropská komise za tímto účelem zavede i rozhraní mezi informačním a komunikačním systé-

mem podle nařízení (EU) 2019/1020 a systémem včasného varování Safety Gate (aby se zabránilo dvojímu zadávání údajů) a měla by provozovat i internetový portál Safety Business Gateway, který hospodářským subjektům umožní plnit jejich povinnosti informovat orgány dozoru nad trhem a spotřebitele o nebezpečných výrobcích, přičemž nařízení pro všechny tři prvky systému včasného varování a výměny informací (viz výše) stanovuje i pravidla pro ochranu osobních údajů.

Konkrétní ukázky výstupů ze systému včasného varování ani navazujících portálů Safety Gate a Safety Business Gateway v této publikaci zatím přinést nemůžeme, ale je zřejmé, že vedle některých velmi důležitých aspektů pro překonávání rozdílů při posuzování rizik (jako je např. upřesnění kritérií pro posouzení úrovně rizika u určitých výrobků apod.) dojde především pro spotřebitele a veřejnost k posílení jejich práva na informace.

2.5 PRÁVO NA INFORMACE

Obecně samozřejmě platí, že k informacím o bezpečnosti výrobků, které mají k dispozici příslušné orgány, by měla mít zajištěn přístup i veřejnost, ale jak důvěrnost informací, tak i většinou chybějící pravidla a jejich detaily zatím naplnění tohoto práva ve větší míře brání. Je proto žádoucí, že nové nařízení v tomto ohledu postavení veřejnosti a spotřebitelů posiluje.

Pokud jde o portál Safety Gate (viz předchozí kapitola), informace pro veřejnost by měly být otevřené a bezplatné a snadno dostupné rovněž ve formátech přístupných osobám se zdravotním postižením (což je velmi důležité) s tím, že veřejnost musí mít přístup především k informacím o identifikaci výrobku, o povaze rizika a přijatých opatřeních.

Také v případě stažení výrobku z oběhu z důvodu bezpečnosti nebo v případě, že je nutné předat spotřebitelům určité informace, aby bylo zajištěno bezpečné používání výrobku (např. jako když jsou výrobcem k servisní prohlídce svolávány

automobily určitého typu nebo roku výroby), jsou hospodářské subjekty podle tohoto nařízení povinny (viz i kapitola Povinnosti hospodářských subjektů) zajistit, aby všichni dotčení spotřebitelé, které je možné identifikovat, byli o tomto přímo a bez zbytečného odkladu informováni. Pro tyto případy stažení výrobků z oběhu a bezpečnostní varování přitom mají příslušné hospodářské subjekty využívat především informace, které o svých zákaznících shromažďují v podobě jejich osobních údajů, a mohou tak k tomuto účelu využít například systémy registrace výrobků (tzn. kontakty uvedené při registraci modelu nebo sériového čísla výrobku) nebo věrnostní programy svých zákazníků anebo mohou svým zákazníkům nabídnout i možnost poskytnout samostatně kontaktní údaje pouze pro účely týkající se bezpečnosti.

A také Komise má mít možnost (pokud to bude vzhledem k životnímu cyklu dotčených výrobků, jejich rizikům, četnosti stahování a kategoriím jejich uživatelů, a to zejména zranitelných spotře-

bitelů účelné a přiměřené) stanovit v prováděcích předpisech, u kterých konkrétních výrobků nebo kategorií výrobků by spotřebitelé měli mít vždy možnost zaregistrovat výrobek, který si zakoupili, aby mohli být o jejich stažení z oběhu nebo o s nimi souvisejícím bezpečnostním varování informováni přímo.

V praxi však mohou pochopitelně nastat i případy, kdy nebude všechny dotčené spotřebitele možné kontaktovat přímo. Proto i v takovýchto situacích nařízení na právo veřejnosti na informace pamatuje a vyžaduje, aby hospodářské subjekty oznámení o stažení výrobku z oběhu nebo bezpečnostní varování (jasně a viditelně) rozšířily jinými vhodnými prostředky, kterými zajistí co nejširší dosah, včetně prostředků, jsou-li k dispozici, jako jsou internetové stránky společnosti, sociální sítě, zpravodaje nebo maloobchodní prodejny a v relevantních případech i oznámení v hromadných sdělovacích prostředcích a dalších komunikačních prostředcích. Spotřebitelé by také měli mít možnost získat v případě potřeby více informací prostřednictvím bezplatného telefonního čísla nebo jiného interaktivního nástroje. A i zde platí, že takto rozšířené informace musí být přístupné pro osoby se zdravotním postižením.

Ať už jsou ale tato oznámení spotřebitelům komunikována ze strany hospodářských subjektů přímo anebo prostřednictvím jiných prostředků, tak v případě, že jsou komunikována písemně, nařízení také vyžaduje, aby byla snadno srozumitelná, aby byla k dispozici v jazyce nebo jazycích členského státu nebo států, kde byl výrobek dodán na trh, a aby vždy obsahovala tyto prvky:

- nadpis sestávající ze slov „Stažení výrobku z oběhu z důvodu bezpečnosti“,
- jasný popis výrobku staženého z oběhu, včetně:
  - vyobrazení, názvu a značky výrobku,
  - identifikačních čísel výrobku, jako jsou číslo šarže nebo sériové číslo, případně grafického označení místa, kde jsou na výrobku uvedena, a

– informace o tom, kdy, kde a kým byl výrobek prodán, jsou-li k dispozici,

- jasný popis nebezpečí spojeného s výrobkem stahovaným z oběhu, který neobsahuje žádné prvky, jež mohou snížit úroveň rizika vnímanou spotřebiteli, například použitím pojmů a výrazů jako „dobrovolný“, „preventivní“, „dle vlastního uvážení“, „ojediněle“ nebo „ve zvláštních situacích“, nebo uvedením informace, že nebyly oznámeny žádné nehody,
- jasný popis kroků, které by spotřebitelé měli učinit, včetně pokynu k okamžitému ukončení používání výrobku stahovaného z oběhu,
- jasný popis prostředků nápravy, které jsou spotřebitelům k dispozici (viz i následující kapitola),
- bezplatné telefonní číslo nebo interaktivní online služba, kde mohou spotřebitelé získat více informací v příslušných úředních jazycích EU, a
- ve vhodných případech také doporučení ke sdílení informací o stažení výrobku z oběhu s dalšími osobami.

Ukazuje se totiž, že zhruba třetina spotřebitelů používá nebezpečný výrobek i poté, co si přečte oznámení o jeho stažení z oběhu, a to zejména proto, že tato oznámení jsou dnes napsána příliš složitě nebo že minimalizují dané riziko. Oznámení o stažení výrobku z oběhu by proto mělo být jasné a transparentní a mělo by dané riziko spotřebitelům popisovat srozumitelně, přičemž jednotliví oznamovatelé se v nich musí, jak je uvedeno výše, vyvarovat především bagatelizace rizika a pojmů, výrazů nebo jiných prvků, které mohou snížit vnímání rizika spotřebitelem.

Komise proto s přihlédnutím k rozvoji vědeckého poznání a vývoji na trhu stanoví i vzor takového vhodného oznámení o stažení výrobku z oběhu, který hospodářským subjektům umožní tato oznámení snadno vytvářet, a to i ve formátech přístupných pro osoby se zdravotním postižením.

A za důležitý z hlediska práva veřejnosti na informace konečně považujeme (byť se to může zdát

jako samozřejmé) i klíčový požadavek tohoto nařízení, který stanoví, že na výrobku by měly být uvedeny informace umožňující jeho identifikaci i identifikaci výrobce a v příslušných případech také identifikaci dovozce nebo dalších příslušných hospodářských subjektů v celém dodavatelském řetězci. Ten totiž pomůže přijímat v příslušných případech nejen účinná a přiměřená nápravná opatření proti nebezpečným výrobkům, jako jsou např. cílená stažení dotčených výrobků z oběhu (viz i následující kapitola), ale pomůže v první řadě i samotným spotřebitelům upozorňovat u těchto výrobků na jejich možná bezpečnostní rizika a v neposlední řadě podávat i příslušné podněty nebo stížnosti.

Tyto podněty a stížnosti je přitom nutné považovat za důležité nejen z pohledu spotřebitelů, ale i z pohledu Evropské komise. Zvyšují totiž povědomí vnitrostátních orgánů o bezpečnosti výrobků na straně jedné a účinnosti kontrolních a dozorových mechanismů týkajících se nebezpečných

výrobků na straně druhé. Členské státy by proto měly umožnit spotřebitelům a dalším zúčastněným stranám (jako jsou právě sdružení spotřebitelů nebo další hospodářské subjekty na trhu) tyto stížnosti na bezpečnostní aspekty výrobků podávat, aby se účinně chránily nejen oprávněné zájmy spotřebitelů, ale i zájmy podniků, které na bezpečnost spotřebitelů dbají náležitým způsobem a které nesou i vyšší náklady oproti subjektům, které na bezpečnost výrobků nedbají nebo ji podceňují.

Je proto současně dobře, že hospodářské subjekty by na základě tohoto nařízení měly mít možnost poskytovat informace o identifikaci výrobků a příslušných hospodářských subjektů, stejně jako pokyny a bezpečnostní informace k výrobkům i v digitální podobě. Elektronická řešení jako jsou např. QR kódy nebo kódy datových matic totiž umožňují jednoduché a především rychlé šíření a sdílení informací i v případech, kdy jsou dotčené výrobky spotřebiteli dále prodány nebo darovány.

2.6 PROSTŘEDKY NÁPRAVY

Aby odstraňování nebo zmiřování rizik a hlavně škod, které mohou výrobky spotřebitelům způsobit, fungovalo, musí hospodářské subjekty spolupracovat nejen s orgány dozoru nad trhem a mít zavedeny interní postupy pro zajišťování shody s požadavky tohoto nařízení (viz kapitola Povinnosti hospodářských subjektů), kterými budou zajišťovat účinné a rychlé plnění svých povinností, i podmínky pro včasnou reakci v případě nebezpečného výrobku (jako jsou např. organizační postupy, pokyny, normy nebo jmenování ad hoc manažerů apod.). A musí také v případě, že jsou odpovědné za stažení výrobku z oběhu z důvodu bezpečnosti, nabídnout spotřebitelům také účinné, bezplatné a včasné prostředky nápravy.

V tomto ohledu je přitom jedno, jestli ke stažení výrobku z oběhu z důvodu bezpečnosti dojde z podnětu některého hospodářského subjektu nebo jestli je nařízeno příslušným vnitrostátním orgánem dozoru nad trhem, protože pokud se vý-

robek, který se již prodává spotřebitelům, ukáže být nebezpečný, je nutné jej (jak ukazuje praxe) velmi často stáhnout i z oběhu.

Důsledky opožděného a neúčinného stahování výrobků z trhu totiž ilustrují i úmrtí a četná zranění způsobená nedávnými příklady výrobků stažených z trhu, jako jsou např. vadné airbagy (ty podle odhadů způsobily 35 úmrtí a 300 zranění po celém světě) nebo dětské spací pytle (s těmi je v poslední době spojováno např. jen 59 úmrtí dětí v USA).

Jak jsme již uvedli, spotřebitelé si nutně nemusí uvědomovat, že vlastní nebezpečný výrobek nebo výrobek, u kterého bylo z důvodu bezpečnosti přikročeno k jeho stažení z oběhu, takže je nejen důležité, aby o tomto byli spotřebitelé informováni rychle a spolehlivě a (jak jsme také ukázali v předchozí kapitole) i cíleně nejlépe přímým kontaktem, čemuž dávají přednost všechny skupiny spotřebitelů, ale aby je tyto informace přiměly především k jednání.

I proto nařízení stanoví, že hospodářský subjekt, který je odpovědný za stažení výrobku z oběhu, musí dotčenému spotřebiteli nabídnout alespoň dva z následujících prostředků nápravy:

- a) oprava výrobku staženého z oběhu,
- b) výměna výrobku staženého z oběhu za bezpečný výrobek stejného typu a přinejmenším stejné hodnoty a kvality nebo
- c) náhrada hodnoty výrobku staženého z oběhu v přiměřené výši, avšak přinejmenším rovná ceně, kterou spotřebitel za výrobek zaplatil,

a pro tyto prostředky nápravy a jejich uplatnění stanoví i bližší pravidla.

Hospodářské subjekty, které jsou odpovědné za stažení výrobku z oběhu nebo jej iniciují, by tedy měly předně spotřebitelům nabídnout výběr alespoň ze dvou možností, kterými jsou oprava, výměna nebo náhrada hodnoty staženého výrobku v přiměřené výši, ledaže to není možné nebo přiměřené. I tak však hospodářské subjekty musí spotřebitelům nabídnout vždy alespoň jednu možnost, a to s přihlédnutím ke všem konkrétním okolnostem tak, aby pro ně tento alternativní prostředek nápravy nepředstavoval významné obtíže. Spotřebitel přitom zejména nesmí nést náklady na zaslání výrobku zpět nebo na jeho vrácení jiným způsobem. U výrobků, které nejsou ze své podstaty přenosné, pak musí hospodářský subjekt zajistit jejich odběr apod.

Tato nabídka možností, resp. volby spotřebitele mezi prostředky nápravy má za cíl zlepšit účinnost stažení výrobku z oběhu a měla by být proto podporována i pobídkami motivujícími spotřebitele k tomu, aby se sami podíleli na stažení výrobku z oběhu. Takovými vhodnými pobídkami pak mohou být např. různé formy slev nebo poukázek apod.

Pokud jde o opravu výrobku, ta by měla být považována za možný způsob nápravy pouze tehdy, pokud lze jejím prostřednictvím bezpečnost opraveného výrobku skutečně zajistit a pokud neohrozí spotřebitele. I proto musí být pro spotřebitele snadno a bezpečně proveditelná (jako je např. výměna baterie nebo zkrácení nadměrně dlouhých stahova-

cích šňůr u dětského oblečení apod.) a tato možnost musí být uvedena i v oznámení o stažení z oběhu. A konečně, dojde-li na opravu, musí hospodářský subjekt odpovědný za stažení výrobku z oběhu poskytnout spotřebitelům i nezbytné bezpečnostní pokyny a bezplatné náhradní díly nebo (tam kde je to namístě) i aktualizace softwaru.

Pokud zvolený prostředek nápravy zahrnuje rovněž likvidaci staženého výrobku, měla by proběhnout s náležitým ohledem na životní prostředí a udržitelnost, a pokud má být součástí prostředků nápravy i likvidace výrobku ze strany spotřebitele, musí být pro něj opět snadno a bezpečně proveditelná a jejím provedením nesmí být dotčeno právo spotřebitele na náhradu hodnoty výrobku staženého z oběhu.

A spotřebitel má mít nárok na náhradu hodnoty výrobku staženého z oběhu také vždy, když hospodářský subjekt odpovědný za jeho stažení z oběhu nedokončil opravu nebo výměnu v přiměřené lhůtě a bez zmíněných významných obtíží pro spotřebitele.

Výše této náhrady by se přitom měla rovnat alespoň ceně zaplacené spotřebitelem a v přiměřené výši by měla být poskytnuta i v případě, že spotřebitel nemá k dispozici doklad o zaplacené ceně.

Žádným prostředkem nápravy by také nemělo být dotčeno právo spotřebitelů na náhradu škody podle vnitrostátního práva, ale je zapotřebí si uvědomit rozdíl mezi prostředky nápravy stanovené v případě stažení nebezpečného výrobku z oběhu a prostředky nápravy v případě nesouladu zboží se smlouvou.

Zatímco smluvní prostředky nápravy slouží k nápravě nesouladu zboží se smlouvou, prostředky nápravy v případě stažení výrobku z oběhu slouží jak k odstranění nebezpečných výrobků z trhu, tak k odpovídající nápravě pro spotřebitele. V důsledku toho existují mezi těmito oběma soubory možných prostředků nápravy velké rozdíly:

- 1) v případě stažení výrobku z oběhu podle tohoto nařízení by nemělo existovat žádné časové omezení pro aktivaci prostředků nápravy,

- 2) spotřebitel by měl mít právo požadovat nápravu od příslušného hospodářského subjektu, a nikoli nutně od obchodníka, a
- 3) v případě stažení výrobku z oběhu by spotřebitel také neměl být povinen prokazovat, že je výrobek nebezpečný.

Vzhledem k tomu, že prostředky nápravy stanovené v případě stažení nebezpečného výrobku z oběhu a prostředky nápravy v případě nesouladu zboží se smlouvou mají různé cíle, měli by tak spotřebitelé používat systém vždy odpovídající příslušné situaci, a pokud tedy např. spotřebitel obdrží oznámení o stažení výrobku z oběhu s popisem prostředků nápravy, které má k dispozici, měl by jednat podle pokynů uvedených v tomto daném oznámení. Neměl by ale být současně zbaven možnosti požádat prodávajícího o nápravu

z důvodu nesouladu nebezpečného zboží s danou kupní nebo jinou smlouvou.

A konečně je zapotřebí na závěr také uvést, že spotřebitelé by měli mít k dispozici i dostatečné prostředky k uplatňování svých práv. To považujeme vedle funkčního dozoru nad trhem za zcela zásadní a pro obecnou bezpečnost výrobků nutný předpoklad.

Spotřebitelé by proto měli mít právo domáhat se nejen přímého účinku tohoto nařízení, ale měli by mít možnost (pokud jsou poškozeni jejich kolektivní zájmy) vymáhat svá práva v souvislosti s povinnostmi, které toto nařízení ukládá hospodářským subjektům, i prostřednictvím zastupných žalob v souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/1828.

3. ZÁVĚREM

Naším cílem při zpracování této publikace bylo na několika stránkách představit spotřebitelům i široké odborné veřejnosti v ČR principy této obsáhlé úpravy obecné bezpečnosti výrobků na evropské úrovni, která vstoupí v účinnost na sklonku roku 2024 (spíše než ji porovnávat s platnou legislativou), a upozornit je tak na její význam a blížíci se potřebu všech zúčastněných stran, jako jsou obchodní, ale i spotřebitelské organizace, spolupracovat na jejím naplňování s orgány dozoru nad trhem i Evropskou komisí tak, aby porušování tohoto nového nařízení mohla být včas odhalována a řádně prošetřena.

Zaměřili jsme se v ní přitom na výčet požadavků, které v rámci dodavatelského řetězce klade nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/988 na hospodářské subjekty (a jejich povinnosti), a také na podstatné skutečnosti a jejich osvětlení, které k přijetí tohoto nařízení v roce 2023 vedly.

Neuvádíme zde ovšem všechny aspekty této úpravy jako je např. vlastní organizace dozoru nad trhem, což je významným úkolem pro členské státy samotné, nebo jako je mezinárodní spolupráce, i když i ta je pochopitelně, a to zejména z hlediska spolupráce a přijímání norem zajišťujících bezpečnost výrobků na celosvětové úrovni, velmi důležitá, ale chtěli jsme v první řadě zdůraznit a veřejnosti představit to, co v oblasti bezpečnosti výrobků mohou v rozsahu tohoto nařízení učinit nejen výrobní podniky, ale i další soukromé organizace samotné.

Jsmo přesvědčeni, že nařízení je pro naplnění jeho cílů vhodným právním nástrojem, neboť stanoví jasná a podrobná pravidla, jež nenechávají prostor pro rozdílné provedení mezi jednotlivými členskými státy, a věříme, že bude pro vnitřní trh a pro posilování důvěry spotřebitelů v jeho fungování základním stavebním kamenem. A pokud by k tomu mohla přispět i tato naše publikace a podpora, kterou jsme na ni získali od Rady kvality ČR, budeme poctěni. . .

Mgr. Viktor Vodička (*1975) je právník a ředitel Sdružení českých spotřebitelů. Jeho předchozí aktivity zahrnují: hodnocení dopadů regulace (RIA) v oblastech obrany, zadávání veřejných zakázek, energetiky, dopravy a práv spotřebitelů (2014–2016), financování exportu a metodika rozvoje malého a středního podnikání (2010–2014), koordinace programů vnější pomoci EU (2005–2010), koordinace projektů obnovy Iráku (2003–2005) a přejímání práva EU se zvláštním zřetelem na vnitřní trh EU (2000–2003). V minulosti působil i jako chargé d'affaires a.i. pro Kuvajt a Katar či jako zástupce ředitele odboru mezinárodního práva na MPO ČR. Je ženatý a má čtyři děti.

Edice PRŮVODCE SPOTŘEBITELE

V této edici vyšly v posledních letech i tyto naše tituly:

Elektrické vozíky – práva a povinnosti spotřebitele (2022) – Lanzová, Vodička

Nekalé obchodní praktiky aneb jak takovou obchodní praktiku rozpoznat a bránit se jí (2021) – Burešová, Vodička

Reklama zaměřená na děti aneb jak moderní komunikační nástroje ovlivňují děti a mládež (2020) – Vodička

Významná práva cestujících v železniční a silniční dopravě (2020) – Burešová, Dupal

Možnosti odstoupení od smluv uzavřených spotřebiteli (2019) – Burešová, Vodička

Spotřebitelský úvěr – aneb jak se nedostat do problému (2019) – Šmejkal, Vodička

Televizor a nová éra digitálního vysílání (2018) – Dupal, Vodička

Životnost výrobků – plus pro naši spotřebu i životní prostředí (2018) – Vodička

Spotřebitelské desatero pro výběr kvalitní potravin (2018) – Dupal, Michalová

Prosím a kolik mě to bude stát ročně? (2018) – Šmejkal, Vodička

Nové platební prostředky: Umíme je využívat? Známe rizika? (2017) – Klufa, Vodička

Kosmetické přípravky (2017) – Čížková

Naše dluhy a jejich dopady – Následky nepromyšlených půjček (2017) – Kortusová

Domácí chemie – rady pro spotřebitele (2016) – Trávníčková

Všechny publikace z této edice jsou pro vás a vaši osobní potřebu dostupné v našem sídle a elektronicky i na adrese: <https://www.konzument.cz/publikace.php>.

Pro komerční účely a jiný způsob šíření našich publikací nás kontaktujte na adrese info@konzument.cz.

OBECNÁ BEZPEČNOST VÝROBKŮ jako základní předpoklad fungujícího trhu, edice Průvodce spotřebitele, svazek č. 44, 1. vydání, autor © Mgr. Viktor Vodička, předmluva © Ing. Pavel Vinkler, Ph.D. Vydalo © Sdružení českých spotřebitelů, z. ú., srpen 2023. Obálka a grafická úprava Bohdan Bezvoda. Výtiskla tiskárna Studio 66 & Partners, s.r.o.

ISBN 978-80-87719-97-8 (Sdružení českých spotřebitelů, z. ú.)

... barevný svět v tisku

GARAMON
vydavatelství a tiskárna

knihy • prospekty
• katalogy • brožury
• plakáty • kalendáře
• výroční zprávy
• korespondenční
materiály • úřední
tiskoviny • noviny • časopisy
• další polygrafické výrobky

GARAMON s.r.o.
Wonkova 432
500 02 Hradec Králové

tel./fax: 495 217 101
e-mail: garamon@garamon.cz
www.garamon.cz

**Ve spolupráci s Magistrátem vydáváme každý týden
informační zpravodaj města Hradec Králové Radnice,
do kterého zajišťujeme příjem inzerce.**

Radnice - příjem inzerce
tel.: 495 499 086
mobil: 603 234 459
e-mail: radnice@garamon.cz

30 AKREDITACE

**ČESKÝ INSTITUT
PRO AKREDITACI, O.P.S.**

ČIA je členem mezinárodních organizací a signatářem multilaterálních dohod o vzájemném uznávání

Evropská organizace
pro spolupráci v oblasti
akreditace (EA)

Mezinárodní spolupráce
v oblasti akreditace
laboratoří (ILAC)

Mezinárodní akreditační
fórum (IAF)

Fórum akreditačních a licenčních orgánů (FALB)

Český institut pro akreditaci, o.p.s. akredituje:

- ✓ zkušební laboratoře
- ✓ kalibrační laboratoře
- ✓ zdravotnické laboratoře
- ✓ certifikační orgány provádějící certifikaci produktů
- ✓ certifikační orgány provádějící certifikaci systémů managementu
- ✓ certifikační orgány provádějící certifikaci osob
- ✓ ověřovatele výkazů emisí skleníkových plynů
- ✓ inspekční orgány
- ✓ poskytovatele zkoušení způsobilosti
- ✓ výrobce referenčních materiálů
- ✓ biobanky
- ✓ environmentální ověřovatele programu EMAS

ČIA, Olšanská 54/3, 130 00 Praha 3, tel.: +420 272 096 222, mail@cai.cz, www.cai.cz

Tato publikace byla zpracována a vydána za finanční podpory Rady kvality ČR
www.narodniportal.cz

Sdružení českých spotřebitelů, z. ú.

Pod Altánem 99/103; 100 00 Praha 10

tel.: +420 261 263 574

e-mail: scs@konzument.cz

www.konzument.cz